

יידישע

פעסטער צייטונג

דער ערשטער טאג פון פארעם פארן יאר 5757
פארן 10טן סעפטעמבער 1894
פארן 25טן סעפטעמבער 1894

אויף דער צווייטער זייטן קאנן זיין
יעדען טאג
פארעם פארן יאר 5757
פארן 10טן סעפטעמבער 1894

Nr. 105 יענע וועכענליכע יארונג פֿעסט מיטטוואך 10 סעפטעמבער 1894 Pest, den 10. September 1894

דער נראף פֿאן סענעדין
פֿאָר זיינע וואַהלערן.

דער אונטערשיצטע מיניסטער פֿאר אונדזערע קאָלאָ-
טאן פֿאן מיסא אונד דעסען ברודער לודוויג נראף
פֿאן סענעדין, דורכפֿען זיך דען לוסוס ערלויבן,
פֿאָר איהרע ערוואַהלונג קיינע פֿאַרנאָמערעדען
צו האַלטען, אונד אין איהרען וואַהלבעצירקען פֿאָר
דער וואַהל נאָר ניכט צו ערשיינען, דאָס בייזען
ברודער האַבען זיך עס פֿאַרבעהאַלטען, איהרע
וואַהלער קורן פֿאַר עראַפֿענע דעם זיינע רייכט-
טאָגעס איינפֿוועגן, אונד פֿאַר דעמילכען איהרע
אנויכטען צו ענטוויקעלען, דאָס בייזען רעדען זאָל-
ליך נויכטאָס און ערשטען גינדראַנגען בילדען
אויף זייערע זיך דאָס שטאַטקייט דעם זיינע פֿאַר-
לאַסטען בעיינען ווידער, עס זינד דאָס ערשטען
פֿאַהנען, וועלכע דאָס בייזען פֿעלדערדען אונד
נעשטעקט האַבען, אונד וועלכע זיך דאָס הערעכע-
פֿאלגע דער רעניגונגספֿאַרטיאָ און דעם בעפֿאַר-
שטענדיגן קאָמפּעס אונד פֿאַר איהרע האַבען ווידער,
היינט, נאָכדעם דאָס וואַהלען דער רעניגונגספֿאַר-
טיאָ איינע בעיינענדיגע מאַיאַטיאָס געווערעט
האַבען, אונד וואָ אונד פֿאַר דער עראַפֿענע דעם
היינט, אונד נאָך איינע קורצע שטאַנדע דעם
טרענעט, מיט זיינען רעדען איינע פֿעל גראַסערע
אונד וויכטיגערע בעדייטונג געווענדיגען ווערדען,
אלס וועגן דאָס פֿאַר דען וואַהלען געהאַלטען וואָר-
דען וואָרען.

דער מיניסטער פֿאר אונדזערע האַלט ערשט היינט
זיינע רעדע פֿאַר דען נראַסוואַרדינער וואַהלערן
וואַהלער לודוויג פֿאן מיסא שאַן און דען זיינע
אונד זיינע ווינער דריטע מיניסטער פֿאַר איהרע
(זיבענענציגער) ערשטען אונד אונד איהנען זיינע
אנויכטען מיטוועהלען אונד אונד פֿאַר איהנען
צו פֿעראַבשידען, דאָס ער אונד קונסטלעך רייכט
מאָן ניכט מערער דאָס פֿערהענדיגע ווידער, דערען
אונטערשיצטער עס צו איהרע ערוואַהלונג וואָר-
דען דען סענעדינער פֿעל וואַהלבעצירקען.

וואָרע לודוויג פֿאן מיסא אונד ניכט דער ברו-
דער דעם מיניסטער פֿאר אונדזערע, און אונד ער אונד
דורך זיך וועלכעס איינע בעיינענדיגע פֿערהאַ-
ליכקייט אונד אונד און דער פֿאַרנאָמערעדע פֿאַרנאָר
דעם אַפֿענענליכען לעבענס, דאָס וועגן איינענע
נען אַמטער און גראַסעס געוויכט בעיינענדיגע ווער-
דען מיט, אלס לודוויג פֿאן מיסא אונד איינער מי-
ניסטער דעם איינערן וואָר אונד קאָלאָטאן פֿאַר
מיסא אלס פֿירער דער לינקען פֿאַרטיאָ נאָך אונד אונד
דעם באַנקען דער אַפֿאַרזאָן געזעסען אונד, אונד
סערטע זיך איינמאל רעווער פֿאַר אונד איינער מי-
אין דער נאַצען דעקאָ-פֿאַרטיאָ קיינען געפֿאַהר-
בערען נעננדיג האַבען אלס וועגן ברודער לודוויג,
דערען האַט זיך ווייטערע גלאַנצענדיגע פֿערהענדיגע
אונד דאָס איינער פֿאַר אונדזערע ערוואַהלען
לודוויג פֿאן מיסא שטעהט און וועלכענדיג האַבן-
מיט פֿאַר דער קראַנע, וועלכע אונד צום האַפֿען
פֿאַר סענעדין ערהאַבן, אונד וועלכעס דאָס נעננדי-
גען פֿאַרטיאָן אונד קענען אונד איינערמיט, דאָס לודו-
וויג פֿאן מיסא אונד דאָס אללע ערשטע רעווער דער
איינענענדיגען מאַננער אונד אונד איינער געשטעלען צו
ווערדען פֿערהענדיגע. דאָס בערהאַלטען פֿאַרנאָמישע
שריפטלעכע, מאַראַמע און דאָס, וועלכע
פֿאַר איינענע וואַכען אונד אונד בעיינענדיגע, אונד וועל-
כע אַבער אונד פֿאַרטיאָ אונד אונד אונד אונד אונד אונד
בען האַט, איינער זיך אין דעמילכען אַבער לודו.

וויג פֿאן מיסא וואָ פֿאַר אונד: קאָלאָטאן מיסא אונד
וואַהל דער מאַכטעסטע מאַן אונד אונד, דאָס ווידער
ער אַבער וואַהלער זיכט אַמטער בלייבען:
זיין ברודער לודוויג היינענען, דער דריטע וועלכענדי-
לע בעיינענדיגע האַט, אונד איינער דער פֿיינענדיגע-
טעסטע, בעליבטעסטע אונד ריטערלעכסטען
מאַננער דעם לאַנדעס, אונד דאָס בלייבט ער נע-
וויסס דורכס נאַצע לעבען.
היינט וויכטיגע פֿונקטע זינד עס, וועלכע
נראף לודוויג פֿאן מיסא און ווער דער ער-
טערע אונד וועלכע בעזאָרעטע הערפֿאַרנעדיג-
כען צו ווערדען פֿערהענדיגען: דאָס ערשטע דעם
אָבערהויפּט, דאָס פֿערהאַלטענדיגע דער מאַנאָט-
ווער אונד אונד אונד אונד אונד אונד אונד אונד אונד
פֿאַר בעזאָרעטע וויכטיגקייט אונד - וואָס פֿאַר אונד
דען ער זיך דער פֿאַר עס.
דאָס אונטערשיצטע אָבערהויפּט, זאָנעט דער נראַף
פֿאַר אונד היינט בעיינענדיגע אַבער לודוויג דער
מיטלענדיג, פֿאַר זיינען געהען קייט 300 איינע
זאָלען שטעללענדיג און אונד נאָך ווענדיגע בעיינע-
נען און זאָלעס פֿערהאַלטען, וועלכעס זאָל בע-
רעכטיגן מאַכטע אונד איינער געווענדיגע צו זיין,
דאָס זעמלע דער זאָן איינעס באַראַנס אַדער
נראַפֿע אונד, קאַנן איינעס אַבער דעם פֿערהאַ-
לען מיטלענדיג איינער קאַפֿערהאַלטען צו זיין, וועל-
כע אַבער דאָס שיקאַל דעם לאַנדעס צו ענטווי-
דען האַט, דאָס פֿאַרנאָמענע זאָל און געווען
פֿאַר אונד זייערע מיט און זאָלעס מאַנאָט
מיטלענדיג דעם אָבערהויפּט זיין קאַנען, וועלכער
איינע אונד אונד אונד שטעללענדיג איינעס אונד
אין זאָלעס פֿערהאַלטען בעזאָרעט, דאָס דאָ שטייער
וועלכע ער פֿאַר אונד איינעס בעזאָרעטע מיטע
איינעס אונד זאָ און זייערעס דאָ שטאַטעס
לאַסטען מיטראַנען הילפֿט, וואָ אַדער דאָ שטייער
איינעס אָבערהויפּטענדיגע זיין מיט, אַדער
ווער דאָס פֿאַרנאָמענע געשטייערן, דאָ גינדע
לאַנג אַדער וועלכער דאָס אָבערהויפּט איינענענדיגע
וואַרדען וואָ דאָ, אונד דאָס מאַנאָטען, וועלכע
דאָס לאַנג צו פֿערהאַלטען אונד אַרמען איינע-
היינטע אַרמען, וועלכעס נור ביי דעם בעזאָרעט
איינעס דאָס פֿערהאַלטען פֿערהאַלטען וואָר, דאָס
זיינע ערהאַלטען אונד בעיינענדיגע דעם לאַנג-
דעם דעמילכען אונד געזעסען פֿאַרזייענדיגען
דאָס רעכט האַבען, היינט יעדע זיך און פֿערה-
האַלטענדיגע נאָמן אַדער געוואַרדען: דאָס לאַנג
פֿערהאַלטענדיגע יעדער ברונע, שטייער פֿאַר אונד יעדער
שטייער, מאַנאָטען היינענדיגע ניכט עס, דאָ קיינע
שטייער פֿאַר אונד, ווייל דאָ ניכט בעזאָרעט אונד
און זאָס דעם שטאַטען קיינע דעמילכען היינטען,
אונד דענאָך היינענדיגען האַבען, וואָ עס זיך און
דאָס וואַהל אַדער ווער דעם לאַנדעס האַט
דעלען: איינע אונד אללען דאָס, ווייל דאָ דאָ
זאָנע אַדער אַבער זינד, דאָס קאַנן איינמאַל זיך
זאָ בלייבען.

דאָ אָבערנעשפּאַנע זינד היינט אַדער ניכט
מערער וואָס דאָ פֿירער וואַרען: אונד אונד אונד
ווערדענדיגע, דערען אַמט אין דער רעגלע אין
לעבענשאַנליכעס וואָר, דאָ אָבערנעשפּאַנע זינד
היינט איינפֿאַך קיינע בעזאָרעט דער רעניגונג
זאָ האַבען אַזאָ קיינע פֿאַר אונד אָבערהויפּט
דאָ נויכטענדיגע זינד דער רעניגונג אונד
אין אונד אונד געווענדיגע אונד קאַנאָט, דאָ נאָר-
ליכע פֿאַר אונד דאָס אונד דעמילכען, דאָס וועגן דאָ
האַבען קורבליכען ווערדענדיגע דער קאַטאַלי-

שען קאַנעססאָן זיין אונד שטימע אונד אָבער-
זיינע האַבען, דאָס דאָן אַדער פֿאַרנאָמענע
אונד דאָ ווער דאָס רעכט האַבען, אַדער פֿערהע-
טער אין דאָס אָבערהויפּט צו ענטווערדען.
שליעסליך וואָל אין געווענדיגע געשאַפֿען ווער-
דען, לויט וועלכעס דאָס קראַנע דאָס רעכט האַבען
זאָל, אויף פֿאַרשלאָ דעם מיניסטערזאָמט אונד-
געוויכטעס מאַננער דער וויכטיגסטע, דער וויס-
טיין אַדער דער פֿאַרנאָמענע שטאַט מיט לעבענס-
לאַנגלעכער ערנענדיגע אין דאָס אָבערהויפּט צו בע-
רענען, דאָס אַדער פֿאַרנאָמענע אונד פֿערהאַלטען
נען אויף דעם ווער פֿערהענדיגע ווערדען.
בעיינענדיגע דעם אָבערנעשפּאַנענדיגע אונד
סערטע זיך דער נראַף, דאָס עס נאָהענדיגע וואָ,
דאָס דאָ אָבערנעשפּאַנעניגע ניכט אויף דריטע, זאָנע-
רען אויף זעכס און זעכס געווענדיגע ווערדען,
ווער מיטען נאָך לאַנגע פֿלייסע אונד מיטעמ-
מיט אַרבייטען, אונד אַפֿענענדיגען וואָ אונד פֿע-
וואַסען לעבען, וועגן וואָ אלס נאַצאָן בעשטענען
וועלכען דאָס בעיינענדיגע ווער אונד אונד אונד פֿע-
האַלטענדיגע אונד איינעס רודוויג געמיטשענדי-
שאַנדיגע, דער ניכט אללע דריטע אַדער איינע
ריטענדיגע ווער, אין איינעס לאַנדע, וואָ דאָ וועגן
דער וואַהלבעצירקע ווערדען: וואָ פֿאַר און
יאַהר פֿאַרדער יעדער זיינע געדאַנקען נור אויף דאָ
וואַהל רייכטע אונד זיינע היינע ווערדענדיגע.
דערען וואַהל איינע זאָלעס פֿאַרנאָמענע אָבער-
פֿערהענדיגע, דאָ ווער אונד ניכט לאַנגע ערלי-
כען קאַנען, דאָ ווער דאָס ניכט קיינע גענוג זינד,
(זעשטענדיגע) ניכט דאָס דאָ ווער וואַהלענדיגען פֿע-
ווערדענדיגען געלדער זיינען מיר דער נאַצענדי-
פֿערהענדיגע, זאָנען דאָ פֿערהאַלטען אַרבייט: וואָ
בייאַ ניכט פֿערהענדיגע ווערדען דאָרף, דאָס וועגן
דאָ וואַהלען איינער און לאַנגענדיגען צווייטען
פֿאַרנען, דאָס פֿערהענדיגע ווערדענדיגע געל-
איינפֿאַרזען וואָר, פֿאַר אַ פֿעלע און געשאַפֿע צו
זיין, נראַף מיסא אונד אַרבייטענדיגע דער אונד, דאָס
מאָן זיינע בעזאָרען, וועלכע דורך אַדער קיינע
קייט אונד אַרבייטענדיגע אונד אונד אונד אונד אונד
פֿערהענדיגע ערלאנגען האַבען, דאָרף בעשטאַל-
כען דאָס מאָן אַרבייטען פֿאַר דאָ ווער פֿאַר איינעס
בייאַ צווייאַ רייכטאָנען דאָס רעכט ענטווערדען אַב-
געווענדיגע צו ענטווערדען, אונד איינעס זאָלען
קענענדיגע ווערדען און אַרבייטען וואַהלבעצירקע
געוויס פֿעלע ניכט לעבען.
נאָך איינע זעהר היקלע פֿאַנע מאַכטע אַד-
בערהענדיגע פֿירער דער נראַף פֿאַר אונד וועלכער
זיך דאָס פֿאַרנאָמענע געשאַפֿענען מיט, וועגן ווער
ניכט וועלכען דאָס לאַנג דען נאַצענדיגע
פֿאַרדען ענטווערדענדיגע, דאָס אונד דאָ אַבער דער
פֿערהענדיגע: לויט איינערעס געווענדיגע ווערדען דאָ
פֿערהענדיגע, וועלכע אויף דעם וועג דער פֿערהענדיגע
בעזאָרענדיגע ווערדען ניכט פֿאַר דעם אַדערנענדיגע
געוויכט, זאָנענדיגע פֿאַר אין אונד אונד אונד אונד
זאָ אונד אונד אונד אונד אונד אונד אונד אונד אונד
זעס ניכט אָב איינמאַל און צווייאַ אלס מאָן דער-
זעס געווענדיגע בעזאָרע, אויף איינער אונד אונד אונד
דער אללענענדיגען ברונע געשטאַנדען האַט, וועלכע
נאָהענדיגע אונד דאָס איינע נאַצאָן שטענדיגע
זאָל, וועגן אַדער ברונע מיט געוויס
עס צו אַ פֿאַר אונד אונד אונד אונד אונד אונד אונד אונד
זיין זאָלען אַד ווייס ניר זאָפֿעל, דאָס דאָס
געווענדיגע בעשטענדיגע אונד דאָס אין שטחל דער
פֿערהענדיגע דענאָך דאָס לעבען, דאָס זאָ איינע

קאלפסלעלע מיט קאסע 195-190 נולד. קאנע קאסע 210-215 נולד.

שפאןאללע אין פארנידער וואָנע וואָר דאָס נע-
שאָפּ לעבנשאַפּ. עס וואָרען 400 משפּע. פּערקויפּט א.ז.צ.
פּערערלעשע צינאַא 48 נול. נעווענליכע צינאַא 74 נול.
נעמטע משפּע אינשור טוואָנאללע צו 105 נול. אינשור
פּיר קאס 80-82 נול. (אללעס פּער 56 קו).
לאַטוויאַנע פּאַס 61 סעפּטעמבער 1884.
15 86 32 51 3
נאַרן 90 60 36 72 42
מעמעשוואַר 2 18 5 28 9
פּרעמיאָנאַלע רעדאַקטער: מאַרס סאַבאַלטיץ.

אנצייג

ב. שטאַמבערגער, ביזאַנדלער אונד נוב. בוכהינדער
אין מיסקאָלץ (אונגאַרן), געבירנער 1879.

עפּפּיערעלעס ווי פּסדום נעשעס אין נאָסעס איבער אַוואָל,
אז צו: שייס, טרייס, איבע שולחן זיך, רב אלפס,
שמינות, נ'ד, חמישים, טרייס, חמשה עשר, ס'פּרעמאָנע לעבעריכע
צו זען ביזלויטע פּיוון. מ'ז'ר'ר'ס 9 טיילונג מיט
ידישער אָדער דיטישער איבערעזעצונג צו 5.50 נולדען
שטאַרק אונד עלעאַנטע נעבונדען, דייערעלעכן אין 5 באַנדע
נעבונדען 4 נולדען, מחור 4-טהייליג מיט ידישער אָדער
דיטישער איבערעזעצונג 8 נולדען, דייערעלעכן אין 2 באַנדע
נעבונדען 2.25 נולדען, דעטשאַ אין איינען באַנד 1.60 נולד.
מחור 2 בענדען, שטאַרקע לעבעריכע נאָס מיט פּיווים
אונד איבערעזעצונג 8 נולדען, איז 1 באַנד 1.70 נולדען,
מחור 2 באַנדע, שטאַרקע לעבעריכע נאָס מיט איבע-
רעזעצונג 2 נולדען, דאָטעלעך אין איינעם באַנד 1.20 נולד.
מחור 5 טיילונג שטאַרקע לעבעריכע באַנד מיט פּיווים אונד
איבערעזעצונג 4 נולדען, דייערעלעכן אָנע פּרעמאָנע
מחור 2 טיילונג אָנע איבערעזעצונג 70 קו. דאָטעלעך אין
איינען באַנד 45 קו, מחור 2 באַנדע טאָטעלעכע 60 קו.
נאָסעס לאַנע פּאַן זינגען אַראַטאָליע אונד קאַלאַרע
שפּאַנאָל-שליסס צו 7,5 8,5 9,5 10,5 12,5 13,5 14,5
16,5 18,5 19,5 20,5 21,5 22,5 23,5 24,5 25,5 26,5
27,5 28,5 29,5 30,5 31,5 32,5 33,5 34,5 35,5 36,5
37,5 38,5 39,5 40,5 41,5 42,5 43,5 44,5 45,5 46,5
47,5 48,5 49,5 50,5 51,5 52,5 53,5 54,5 55,5 56,5
57,5 58,5 59,5 60,5 61,5 62,5 63,5 64,5 65,5 66,5
67,5 68,5 69,5 70,5 71,5 72,5 73,5 74,5 75,5 76,5
77,5 78,5 79,5 80,5 81,5 82,5 83,5 84,5 85,5 86,5
87,5 88,5 89,5 90,5 91,5 92,5 93,5 94,5 95,5 96,5
97,5 98,5 99,5 100,5 101,5 102,5 103,5 104,5 105,5
106,5 107,5 108,5 109,5 110,5 111,5 112,5 113,5 114,5
115,5 116,5 117,5 118,5 119,5 120,5 121,5 122,5 123,5
124,5 125,5 126,5 127,5 128,5 129,5 130,5 131,5 132,5
133,5 134,5 135,5 136,5 137,5 138,5 139,5 140,5 141,5
142,5 143,5 144,5 145,5 146,5 147,5 148,5 149,5 150,5
151,5 152,5 153,5 154,5 155,5 156,5 157,5 158,5 159,5 160,5
161,5 162,5 163,5 164,5 165,5 166,5 167,5 168,5 169,5 170,5
171,5 172,5 173,5 174,5 175,5 176,5 177,5 178,5 179,5 180,5
181,5 182,5 183,5 184,5 185,5 186,5 187,5 188,5 189,5 190,5
191,5 192,5 193,5 194,5 195,5 196,5 197,5 198,5 199,5 200,5

נולד. 50 קר. נומ. 2 : 16 נולד. - קר. נומ. 3 : 15 נולד.
30 קר. נומ. 4 : 14 נולד. 50 קר. נומ. 5 : 13 נולד. 50 קר.
נ. 6 : 12 נולד. 70 קר. נומ. 7 : 11 נולד. 80 קר. נומ. 8 :
11 נולד. - קר. נומ. 8 : 10 נולד. - קר. נומ. 8 : 7
נולד. 60 קר. פּרע קלינע 4.40 נולד. נראַבע קלינע 4 נולד.
- קרייצער.
הילונענדיטע: ערנסט אונגאַרישע 9 - 11 נול.
לינען (נייא), נול. פּאַלען נאָסע וויסע 9.75-9.25 נול.
צווערל-באַהונג 11-11.50 נולד. אָדער הירוע - נולד.
הירוע בייז 11.50 נולד. - מאָרן נוינע 23-25 נולד.
בלוינע 27 נולד. קיסטעל 25 נולד. - מאַהאַרזאָטען - נול.
(אללעס פּער 100 קולאַ).
שיריטוב: נייע מעשהאָדע אים קלינען 28.25 נול,
אום נאָסען 19.75-21.42 נולד. אלטע מעשהאָדע 32.25-32.50 נול.
אללעס פּער 10000 ליטער-פּערזענעס.
ערדעפּאַלע (נייע) 2.40-2.50 נולד. פּער מעטצע.
צווערשטעקען: נאָסישע אין זאָ פּער אַקטאַבער-
נאָוועמבער 19.27-21.42 נולד. טערבישע 19.20 נול.
צווערשטעקען זום (לעקוואַר) באַנאָטער 18,50
18,75 נולדען.
האַנזע געלישער פּער אַקטאַבער 34 נולד.
וואַכס אָרעניען 148-150 נולדען.
ווינגטוויי 52-70 נולד. יע נאָך קוואַליטאַט.
ניסעס 15-16 נולד.
ריבאַל צו 35 נולד. פּערזעצע.
רעפּסיקען - 6 נולד.
אונשליטס (חלב) 48-47 נולד.
פּערפּאַלעאָס, 34,25 נולד.

שפּאַפּעללע אַס מאַקסע וואַרדען ציראַ 18000
שיק פּערזעצענער נאָסענען פּערקויפּט. אַז צו דיטיש-
וואַלליע 2,60 - 2,60 פּער אַמאַל. פּערבוישע דיטיש-
ידישע קאַפּאַקען 78-90 נול. פּער 100 שטיק. באַשע-
קער אונד באַנאָטער 2,50-2,90 נולדען, באַסישע אונד
קראַטישע 44-47 נולד. פּער 56 קולאַ. (אללעס פּער
2 פּערזענעס ראַכאָס).
לאַמט פּערלעך: דיטישוואַללע 40-50 נול, וועבע-
ביינער 68-70 נולדען פּער 102 שטיק.
קויפּפּעללע צו 170 נול. פּער 102 שטיק.
ניספּעללע צו 110 נולד. פּער 100 קו.
לעבער, נעפּאַקטע פּערלעכע פּאַן 24-28 קו.
172-174 נולד. איינמאַל פּערזעצע טערצען פּאַן 10-12
קולאַ, 165-167 נולד. צוויימאַל פּערזעצע טערצען 16-18
קולאַ 166-170 נולד. אונד הויטאַל פּערזעצע טערצען
172-19 22-21 קולאַ 172-170 נולד. - אַבער אַדערי: קוּ-
הייטע נענעריכע 5 - 6 קולאַ 235-235 נולד. געאַנענע
5 - 7 קולאַ 220-235 נולד.

קאַלפּ פּערלעך: נענעריכע 6-9 קולאַ 345-380
נולד. ברוינע 10-13 קולאַ 450-475 נולד.
הייטע פּער - קולאַ, קויפּפּענע אונגאַרישע
אַקסענע הייטע - קולאַ צו 110-114 נולד. - דעטשאַ
קו-הייטע - קולאַ 108-110 נולדען, ראַהייטע 115,50-
12, נולד. היטע 115-118 נולד. (אללעס פּער פּאַר).

העבראַיש דיכטעמע, אונד וועלכע 30 יאָרע שפּאַ-
טער אין קאָמפּאָזיטע נייטליכער אינס לאַטינישע
איבערזעצע, אים יאָרע 1888 פּאַן איינעם דיטישען
נעלערטען (די ברוינע, דען איינער עהררודען
אַלס קוועללע צירטען) אַלס ' א פ א נ ז ו י ש ע
פּאַכער ענטדעקט ווירד.

שפּענער צור ערברוינג דער טיפּ-אַלעסל- רעה סינאַגאָגע

צו ע ה נ ט ע ר א ו י ו ו י ו .
ימאַריטן ביטישען היער 20,-
יטרינאלער עס קאַמפּאַניאַ היער 20,-
וואַמלונג דעם הערמאַן סאַמעל, אין ווער-
פּלעקט 3,50
איף פּערנאַלסאָנע דעם ראַבבניאַטפּערזע-
זערס וויללעלם שפּטענער אין וועספּערס.
שפּענער:
הברה קריאַט 5,-
פּיווע-פּעראַין 4,-
איבערשום איינער זאַמעלבוכטע 1,50
מ. אַבעלעס 1,-
דראַקא ראַהוינער 1,-
פּיואַ פּיללין 1,50
נ. שטיינער 1,-
סומע 14,-
אַבראַהאַם ווייס, אין פּעזער-קידדאָ. 2,-
אַזאַק ברוינער, אין קליינעברג 3,-
הייעו דיאַ בערזיס איינעווענען
צוזאַמען נולדען 62,80
820,90
883,40
וויי ערויכען אינווער געווענען פּערזענען:
עין אונד פּריינער זוך מיט אירען צושריפטען נור די-
רעקט אן אינווער רעדאַקטאָר צו ווענען אונד דיאַ
ארעקסע אימער דיטלדך וויאַ פּאַלמ אַנזענען:
ידישע פּעסטער צייטונג
וואַסענער בולוואַר נומבער 29.

Jüdische Pester Zeitung Waltzer-Boulevard Nr. 29, Budapest

נעשעפּטס בעריכט

פּעסטער-פּריווע
קאָרן 6,90-6,55 נולד.
נעסעטע פּעסטער-וואַרע 5,80-5,50 נולד. סאַל-
וואַרע 7,50-9,25 נולד.
קוקרויזן 6,30-6,40 נולד.
האַפּער (נייא) 6,20-5,50 נולד.
רעפּס פּער סעפּענעכע לי' צו 12,-
12,25 נולד.
מעהל פּריווע (פּער 100 קילאָראַס זאַמט זאָ, פּרייאַ אב פּעסט) נומ' 0 : 17 נולד. - קר. נומ. 1 : 16

רוז-טאַבעללע פּאַס 6 סעפּטעמבער

n. kr.	לאָזע	n. kr.
23 50	סאַטאַלע לאָזע צו 30 נולדען	100
125	פּעסטער לאָזע 100	5 74
68	רעפּ	50
28 25	יאָרטישע לאָזע 20	9 65
85 75	וויינלוינע 30	59 55
125	פּעסטער לאָזע 100	11 92
29 56	פּעסטער לאָזע 100	1 23

ווערטה פּאַפּיער
121 90 אַנאַלישע פּאַפּיער 9%
92 רעפּ 4%
104 אַפּער יאָרטישע פּענע פּיואַ
88 55 אַנאַלישע פּאַפּיער 30%
109 75 אַנאַלישע פּאַפּיער 30%
100 50 אַנאַלישע פּאַפּיער 30%
100 50 אַנאַלישע פּאַפּיער 30%
100 40 אַנאַלישע פּאַפּיער 30%
106 50 אַנאַלישע פּאַפּיער 30%
100 - קיאָטישע אונד אַנאַלישע
142 אַנאַלישע פּאַפּיער 30%
85 75 אַנאַלישע פּאַפּיער 30%
101 50 פּעסטער לאָזע 100 נולדען
101 50 פּעסטער לאָזע 100 נולדען
99 75 פּעסטער לאָזע 100 נולדען
55 75 פּעסטער לאָזע 100 נולדען
90 50 פּעסטער לאָזע 100 נולדען

פּרוכט- אונד מעהל-פּריווע טאַבעללע

קוואליטעט	פּרוכט	קוואליטעט
6,95 - 6,70	קאָרן נייע	75
6,60 - 6,30	נעיסע פּאַן	76
8, - 7,10	פּענע	77
6,30 - 5,95	האַפּער	78
6,45 - 6,40	סומרויזן באַנאָטער	79
6,40 - 6,35	דעטשאַ אַדעריע	80
8,25 - 7,75	הירוע	81

וויינען פּער הערבישע
פּעסטר-פּריווע
נעסעטע
רעפּס
זאַק מעהל
17 - נומבער
16 50 דער זאַק
16 - פּער 100 נולד
15 30 קיאָטישע
14 50 מיט זאַק
13 50 פּייראַכאָרן
12 70 פּער 100 נולד
11 80 פּער 100 נולד
11 - פּער 100 נולד
10 - פּער 100 נולד
8 25 פּער 100 נולד
27 50 פּער 100 נולד

זיון, ויהי מאן איבריגענס אים פארזן מעלדעט, ונד באלד וויכטיגע בעשליכע דער ענינינו צו ער- ווארטען, ווען ביים ניכט דער קריגע עקלארט, זא ווי דער דעם 31 א נ ק ר ו ון ט ה ון דאמט דער פלדציג ענינינו פארטעלעט אונד באלד בענדיגט ווערען קאנען.

פערשידענע ניוואהייטען.

(ד'א'בא'ל'ע'רא'א'ין'נ'ע'א'פ'ע'ל)
דיא בעפריכטונג, וועלכע וויר אין אונזערע זינגט- סען בעמאד אויסגעפארבעטן האבען, איז לידער, נור צו ראש צור וואהרטהייט געווארען, געשאפן, דעססען פארטעילן בעפאלקערונג ביו צור פער- טיערטיהט בעפריכטונג, שטעמט אונד איבער אלע סאטען אבערהייט אויט, אונד דאס געאיינערטע טעססעט נעסט פיר איינע עפדימעט, אונד אין דער טהאט האט דיא צאהל דער בא'לערא פאללען שאן נאך ווענגען טאנען איינע ש'עקליכע הארע ערדיכט, און געסטרענגט טאנע זונד 658 מענגען אין דער בא'לערא עקראקאטן פאן וועלכע 310 נאך און דעמוולבען טאנע געשטארבען וונד, עס גער- איינען זוך און דיעזער שטאדט פאללע, וועלכע אויט מיט שידרען אונד קעלל ערפיללען, שטרא- סענקראצאלע ווערההאלען זוך טאנ-טאלדן; ארצטע, וועלכע דיא קראנקען געזוכען וואללען, ווערדען מיט מעסער אנגענישטען; שטימעט איינע אויסגענוגעטע מאנער אין שידרההאלט ערלופטען קליידער, און דאס וד הערע נאך אים אנגעקליידעט ונד, איבערפאללען דיא שפי- טאלער איינע בעפרייטע געוואלטאם דיא בא'לערא- קראנקען, עס איזט נאמלד דער ווארן פערביי- טעט, דאס דיא ארצטע דיא בא'לערא געמאכט הא- בען, אונד דאס דיעזער דיא לייטע פערנישטען, זיא פיר דיא פאם שטאטעט בענאהאלט ווערדען, זא קארמט עס, דאס דיא עקראקאטען אינטער דען ארטיגען בליבען, וואס דיא קראנקהייט טארטליך ניר נאך פערבייטעט, זיא ועלכעט דיא מאסירען ווערדען ניכט אייגענעלעפערט, זאנדרען אים געהי- טען בערהאבען, דאמט דיא ארצטע אויט דעם בלוטע דער טארטען קיין גוטע בערישען קאנען, דיא איבריגען שטאטעט קען לאנדען האבען זוך הערמעטיש אבערשלאסען, הייזערע ווערדען גע- וואלטאם צורוקגעבאט אונד ניכט ועלטען איינע אונגעשיסעטע, עס זונד מיט איינעם ווארטען האבעט סיוורונג צושטאנען, וועלכע אין דען פאן דער בא- לערא היימעגעזוכטען גענערען אומלענעם העררשען, עס טהוט ווארההאלטונג וואהל אינטער זאלבען בער- בענדען פעההאלטונגען דאס ערהאבענע ביישפעיל דעם קאניס פאן אומלענין זא ווערען אונד צו גע-

היינטיגע פלוססע דעם נאנגעס (אין אונדערן), דיא אינדאנער טויבען אהרע לייבען אין דען נאנגעס- פלוס, בעפאר דיא דיעזעלבען פערברענגען, דיא אונד ווערענען ארצטע פראנצען און דען אלטעמעלער, דער דער ראהא בעלייטעטע יואם זעלבט מיט דעם לייכנאם געשעהן ווירד, זיא נאבען איהם דען ראטה, דען לייכנאם אייגענבאלאטירען אונד אין איינעם געשלאסענען, עהערענען זאנע נאך זינער היימטא צו פארען, דער דא'ממעט אבער ער- קלארטע, דאס אהרע רעליגיאן זאואהל דאס איינ- באוואירען אים דיא איינוואונג שטרענג פער געטע זאנדרען ניר דאס פערברענגען דער לייבע געשטאטעט, דיא ארצטע ווערדעטען זוך האדער אין דען דארטיגען בירגערמיסטער און אין דיעזער קריטישען אנגעלעגענהייט צו ענטישדען, נאך לאנגעם בעדענקען ערההאלטע דיעזער דיא צער- לייכנאס צור פערברענגען דער לייבע, אונטער דער בעדיענונג, דאס עס בייא נאכט געשעהן, דיא דיעזער ערויכטעטען נאנין געהיט אן איינעם פער- בארענגען ארטע דעם פלעונגען אויפערס איינען פערברענגען, הארען שייטעההאלטען היילטען דען טארטען קארפער אין ליינוואנד, אבער וועלכעם ווא געבעטע מרמעלעטען וואהרענד איין דיעזער דיא לייבע פארטוואהרענד מיט נאנגעס-וואססער, געשפייטעטע דאן לענטען זאן דען לייכנאם אויף דען שייטעההאלטען, דאס געזוכט נענען נארדען געקעהרט, עהרנאך בענאסען זיא דאס נאנעט גערסט זאססט דעם לייכנאם מיט 15 לייטער פט- טאלעס אונד 30 לייטער אל, אונד אהר נאך מיטטערנאכט צוידעטען זיא מיט געהילטעם פיער- דען אבערן טהייל דעם שייטעההאלטען און ווא דאס הייפט דעם טארטען רעהעט, גענין איינע שטונדע בראנגטע דער שייטעההאלטען אין דען דער דען פלאסמען, אונד דאס דער לייכנאם ארנגענד איינען גערוד אים זוך פערברייטעט האמטען, אים זעכט אהר מאריגענס ווא דאס נאנעט זיא אטע פעההאלטען, פאן וועלכער זיא איינע טהייל דעם ווינדע אבערלויפען, איינע טהייל שייטעהען דיא איינס מעער אונד דען היימטען טהייל בעוואהרעטען דיא אין איינע דעבערען גייטעל, אים מיט זוך נאך איינען צו פהרען, צווייא שטונדען נאך דער צערעמאניע קאם איינע דעפעשע און דען בירגער- מיסטער, אין וועלכער איהן זון פארנוועטעטער בעאיינשטאטע, דיא פערברענגען צו פעההאלטען, נאטורליך ווא דאס ניכט מערר לייבט מאליך.

(דר'א'ב'א'ל'ע'רא'א'ין'נ'ע'א'פ'ע'ל)
דיא איינעם איינדישען ראיאה (פירט) אנטענס באפוא טארדיק קאם דיעזען אוממער נאך עפריעטאט אוין בעוויכטעם זעקבאר אין פראנקרודן) אים נענען איין שיעיענס דיעזען הילפע צו זוכען; אללין נאך קורצעם אייגענהאלט ערלאז ער זינער קראנקהייט, אלס ער זינען לעטסטען אסהעם אייסערהייכט האמטען, לענטען איהן זינע בענלי- טער אויף דיא ערדע, אינטער זינען קאפפ באבען זיא איינע זאנדרשטיין אונד אין זינער זיא טעלל- טען זיא איינען קיין מיט וואססער, אים דעם גע- איינער טאכטער מאכטע אייך נאך זינע דאסאנע אים עקעל צור וועלט ביינען, געהט זיא פאן אויס, און דאסער אייך.
פיהילד אויט ער איין טיפפל, ארער באזער נייטס.
אייפערעט ציפארד; דיא לייטע זאנען, זינע טויטער האבע מיט איינעם גיעבען געזונט, דיא שאדיגער דעם ווייכעס אבער אויט אין איהרען זאן געפארטען, אונד ער אויט אונדזינער טיפלישער נאטור געפארטען, דאס בעווייזט זינע גליקענע, שאנע געשאלט, ווא אי אללע דאסאנע האבען זאללען, אום דיא איינען מענשענקינדער צו פער- קלאפען; דאס בעווייזט, דאס ער געמאלט שילאט; זאנדרען נאכטם שטעטע אים וואססער אונד אן אויפער דעם מעדעטע מיט אנהען אונד הארעניען זאללען אונד טיפלען פער- קעהרט — וויא קאנן איין מענש מיט מענשליכער נאטור דעם ענטיבערדיקע — דאס בעווייזט, דאס ער וואבענלאנג זוך אללע שיינע ענטהאלטען קאנן, זאלבע אים ווערענען אלליין ניר איינע דאסאנע-נאטור מאליך; דאס בעווייזט ענדליך זינע גאטע אונד בעוואונדערטע קענטעניס דער געהייסטען ווייסעשאפטען, דיא ער גאנץ אלליין פיר זיך געלענט האבען זאללען, זיא ווילל עס אייך בעסטער זאנען, דיא טיפפל זאלען איהם דיעס אללעס געלעהרט אין דער מיטטערנאכט, איהרער שטונדע, אונד דיעזען פערדייבער האכט אהר מינער שוויסערע צום ווייכע נענענען, פאטער; דאס ווירד אייך נאכט שווער אנהענען.

איינער טאכטער מאכטע אייך נאך זינע דאסאנע אים עקעל צור וועלט ביינען, געהט זיא פאן אויס, און דאסער אייך.
פיהילד אויט ער איין טיפפל, ארער באזער נייטס.
אייפערעט ציפארד; דיא לייטע זאנען, זינע טויטער האבע מיט איינעם גיעבען געזונט, דיא שאדיגער דעם ווייכעס אבער אויט אין איהרען זאן געפארטען, אונד ער אויט אונדזינער טיפלישער נאטור געפארטען, דאס בעווייזט זינע גליקענע, שאנע געשאלט, ווא אי אללע דאסאנע האבען זאללען, אום דיא איינען מענשענקינדער צו פער- קלאפען; דאס בעווייזט, דאס ער געמאלט שילאט; זאנדרען נאכטם שטעטע אים וואססער אונד אן אויפער דעם מעדעטע מיט אנהען אונד הארעניען זאללען אונד טיפלען פער- קעהרט — וויא קאנן איין מענש מיט מענשליכער נאטור דעם ענטיבערדיקע — דאס בעווייזט, דאס ער וואבענלאנג זוך אללע שיינע ענטהאלטען קאנן, זאלבע אים ווערענען אלליין ניר איינע דאסאנע-נאטור מאליך; דאס בעווייזט ענדליך זינע גאטע אונד בעוואונדערטע קענטעניס דער געהייסטען ווייסעשאפטען, דיא ער גאנץ אלליין פיר זיך געלענט האבען זאללען, זיא ווילל עס אייך בעסטער זאנען, דיא טיפפל זאלען איהם דיעס אללעס געלעהרט אין דער מיטטערנאכט, איהרער שטונדע, אונד דיעזען פערדייבער האכט אהר מינער שוויסערע צום ווייכע נענענען, פאטער; דאס ווירד אייך נאכט שווער אנהענען.
סאכטהאיי האמטען ווערען בייא האלעוועס נאך ציפארד'ס שאהרדיע אין צייטען דעם אנוויללענס פאן זיך נענענען, נאך מאכטע ער זאט עס ווי מיט איינעם

ניכט פאן דור; לייבע מינע סאכטי, זיא אהר נאכטען אין דער פארט, ניכט מיין הויז, מינע ווארען, מינע שאפע, ניכט אללע, וואס אייך האבען, אונד ניכט מיר ניר בראך ביז אים נאחע גערע מינער, טאנע, אבער לייבען, לייבען איינע זוכסע, שוועיעס קינד, אונד האלטע דוך ניכט אללען פערן פאן איהרעם ביישליכען לאנען; סאכטהאיי איך פלעיע דוך אין ביים גוטס איהרעלס, דער דיא עקע איינע גענוטעטע העט, שטענבען דאס היינע ווערען דער פלייכט ניכט לאנגע, זינע דיר הולדער צו היינע ווייבע, דאמט דער טהווא דינער לייבען דיא וועלכערע פלאנצע ער- קווען, איך בעשוואיע דוך, איך פלעהע דוך אן; זיעה דען שוואכען נייז, צו היינען פיסען, אונד הארע אויף מיין טויטשטענע ווארט.
אונד פאר סאכטהאיי צו באדען זינענד, אומפאסטע דיעס ערווירדען אלס דעססען קינד וויינער, אבער אין זינען אויסגעבלוקט דראט ציפארד, פאם נאכאם האלעווי געפאלט, היינער דעם טעפטיבערונגען דעם הישעטיגענדיקע הערפאר, אונד ריעף צירנענד; הא, זאלל איך דאס הויפט מינעס מאטעריע, דאס מיט היינען ווייט געווארען, אונד געדעהמטיגטע וועהן פאר דיעזען אויסווארעט דער האללע, פאר דעם געלענען זאנען דיע שוים (דאסאנען).
ראב! דאב! שויע האלעווי, וועלכער זונדע מאכט אהר איין שולדיג, צו קינען פאר דיעזען טיפלעשאפען, דיע אין איינען הויז קאנטענען, אום עס צו פארעכענען געשט איינע קינד פאן אויס, דאס ער דאס אהרעם לייבעס ניכט טהיילהאפטען ווערדען קאנען, וויל דיעזען קיישען לייב נאך קיינע זונדע בעשליקט האט, זיענער אבער אויט זיא זונדע ועלכעס, ער אויט זיא דאסאן, אונד

